

Om Ekklesia-begrebet

[Teksten denne uken - apostelsøndagen](#)

Man har ofte drøftet, hvorvidt Jesus selv har »stiftet kirken. Spørgsmålet er som regel galt stillet, fordi man går ud fra forestillingen om kirken som en synlig frelsesanstalt, hentet fra den kirkeforståelse, som er typisk for den romerske catholicisme. Når en sådan kirketanke tolkes ind i ordet ekklesia, vil det være umuligt at anse dens »stiftelse« for et led i Jesu virksomhed, og man tvinges da til at erklære de to steder hos synoptikerne, hvor ordet forekommer i Jesu mund, Matth. 16, 18 og 18, 17, for uægte 425) Imidlertid kan man også gå den modsatte vej og spørge: *I hvilken forstand indeholder Jesu gudsrige forkyndelse forestillingen om, at Han allerede her og nu begynder på at samle endetidens gudsfolk? Stilles spørgsmålet således, ledes man til at se den nødvendige sammenhæng mellem messiastanke og kirketanke. Og spørgsmålet om, hvorvidt begrebet i ekklesia kan forekomme i Jesu forkyndelse, vil da tage sig anderledes ud. Men modsætningen mellem det, ordet må betyde i Hans forkyndelse, og det, det siden kom til at betyde, vil da også samtidig skærpes. I denne sidste retning bevæger den moderne eksegesi sig med en stigende tilbøjelighed til at regne i hvert fald »kirkeordet« Matth. 16, 18 for ægte. Det drejer sig her især om forholdet mellem Jesu forkyndelse af sig selv som Menneskesønnen og Hans »kirketanke«. De senjødiske forestillinger om den himmelske verdensdommer, Menneskesønnen, som vi kender dem f. eks. fra Henoks bog, rummer også tanken om, at Menneskesønnen, når Han kommer, skal samle de retfærdiges menighed om sig. *Idet Jesus forstår sig selv om den nærværende, fornedrede menneskesøn, må tanken blive, at Han her og nu kun kan samle om sig en disciplerkreds, som her på jorden må dele Hans fornedrelse, og som først i herliggørelsen, når Han kommer i sin herlighed, skal dele Hans ophøjelse.**

På den ene side er denne discipler menighed ganske skjult. Toldere og syndere og andre åbenbart uretfærdige har adgang til den og dens måltidsfællesskab, og den er under stadig foragt og forfølgelse fra det gamle gudsfolks autoriteter. Til sidst opløses den, da hyrden bliver slået og hjorden adspredes (Matth. 26, 31). På den anden side har den del i Menneskesønnens herlighed. Hvad disciplene mister under efterfølgelsen, skal de få igen i den kommende verden (Mark. 10, 30), og det nuværende måltidsfællesskab er allerede delagtighed i den kommende verdens bryllupsfest (Mark. 2,19). *At denne disciplermenighed virkelig er endetidens gudsfolk, kommer frem deri, at den betegnes som »den lille hjord«, d. v. s. »resten« (i modsætning til det gamle gudsfolks store flertal), hvem Gud har besluttet at give riget (Luk. 12,32), og at der udpeges 12 ledere, svarende til det gamle Israels 12 stammer (Matth. 19,28). Ser man ordet Matth. 16, 18 på denne baggrund, bliver det ikke usandsynligt, at det er ægte, trods dets manglende forekomst hos de andre evangelister og trods dets forbindelse med det omstridte Petrus-ord. Stilles ordet ind i hele sammenhængen Matth. 16, 13-28(21), får det en god mening. Ordet ekklesia svarer da antagelig til det hebraiske QHL, hvilken aramaisk ækvivalent man end vil forudsætte brugt af Jesus; og det afgørende er da dette, at Jesus her betegner gudsfolket som sit (»... min kirke«), og at Han selv skal bygge det på den grundvold, som Peter repræsenterer. Peter som den første, der fra Faderen modtog åbenbaring om, hvem Jesus er, er i kraft deraf den grund, hvorpå det nye tempel, d. v. s. Det nye guds folk, fremtidig skal bygges. Det er altså ikke bygget endnu! Der anvendes futurum. Hvori denne opbygning består, er ikke sagt med rene ord. Men vi får at vide, at denne opbygning skal ske i kamp med dødsrigets magter (Matth. 16,18 b), og at en viderebringer til andre af den åbenbaring, som blev givet Peter, på en eller anden måde er et led*

deri. Ordet om at løse og binde skal antagelig her forstås om en »lærevirksomhed«, en forkyndelse (svarende til rabbinsk sprogbrug). At det, Peter binder eller løser på jorden, skal være bundet eller løst i himmelen, d. v. s. at det, han forkynder som sandhed her på jorden, også gælder som sandhed i himmelen hos Gud, beror just på, at han har fået det åbenbaret ikke af kød og blod, men af Faderen i himmelen (Matth. 16,17). I det følgende møder vi straks den første lidelsesforudsigtelse, som fører til, at Peter omgående glemmer det, han har fået åbenbaret, og nu taler netop som kød og blod, der ikke sanser, hvad Guds er, men hvad menneskers er, og som bliver Satans redskab (Matth. 16, 22-23). Heraf fremgår det tydeligt, at den åbenbaring, som gør Peter skikket til at løse og binde på jorden og være den klippe, hvorpå den nye menighed skal bygges, også indeholder tanken om, at Messias skal lide og dø. Derfor var det nødvendigt at sige om den menighed, som bygges på denne åbenbarings grund, at dødsrigets porte ikke skal få overhånd over den. For både dens messias og Hans disciple (Matth. 16, 24-28) skal gå gennem døden. Denne gang gennem døden til livet er åbenbart menighedens opbygning. Menigheden er ikke til endnu. Men idet Jesus bekendes som Messias, er dens grundvold lagt. Nu kan opbygningen af den begynde. Og det sker først derved, at den messianske gerning fuldføres gennem død og opstandelse. Og dernæst ved, at de, der er denne messias' menighed, selv efterfølger Ham gennem døden til opstandelsen. Således bygges den menighed, som skal åbenbares, når Han kommer igen (Matth. 16,27). *En kirke i »romersk-katholsk« forstand »stifter« Jesus altså ikke. Men Han udvælger sine disciple med Peter som førstemand til at være det materiale, hvoraf Han vil opbygge den kirke, som skal åbenbares med Ham i Hans genkomst. Den opbygges derved. At Han her på jorden får efterfølgere, som går Hans vej til ende gennem døden til opstandelsen. Idet de bekender og forkynder Ham...*